

Nr. 8 (36)/ AUGUST 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Memoriu privitor la comunitatea românească din Ucraina

Dr. Raluca PRELIPCEANU¹

În memoria bunicului meu, Gheorghe T. Prelipcean, născut în 1907 la Horodnicul de Jos, ca fiul cel mai mare al lui Tit și al Veronicăi, membru și președinte al Asociației „Arboroasa” de la Cernăuți în perioada interbelică adresez un apel pentru protejarea populației civile românești din regiunile aflate actualmente pe teritoriul Ucrainei.

Bunicul meu, rămas orfan de mic a absolvit liceul „Eudoxiu Hurmuzaki” din Rădăuți, promoția 1927-1928 și apoi a studiat la Facultatea de Istorie din cadrul Universității din Cernăuți fiind bursier, împreună cu fratele său, Aurel, devenit ulterior profesor de franceză la liceul „Eudoxiu Hurmuzaki”. În momentul în care trupele sovietice au ocupat Bucovina de Nord, bunicul meu era student la a doua Facultate din cadrul aceleiași Universități, cea de Drept. S-a refugiat la Hunedoara unde a lucrat în cadrul administrației și s-a căsătorit cu bunica mea. Fiind trimis ulterior la Târgu-Mureș, pe atunci parte a regiunii autonome maghiare, a fost printre primii români acceptați în administrația locală. Și-a încheiat studiile de Drept la Universitatea Babeș Bolyai din Cluj Napoca. Hordonciul de Jos, satul bunicului meu se află lângă granița cu Ucraina, în Bucovina.

Numele de "Bukowina", „Țara fagilor” apare prima dată într-un document emis de domnul Moldovei, Roman I Mușat, la 30 martie 1392, prin care dăruiește lui Ionaș Vitezul trei sate aflate pe apa Siretului, „în sus până la bucovina cea mare, pe unde se arată drumul de la Dobrinăuți...” .

În 1775, Bucovina a intrat în componența Imperiului Habsburgic, fiind cedată de otomani austriecilor. La recensământul din 1776 în Bucovina, numărul locuitorilor era de circa 70.000. Conform estimărilor 85,33% erau români, 10,66% slavi și 4% alte etnii. În urma politicii de colonizare a Imperiului Habsburgic, în Bucovina s-au stabilit: ruteni, germani, maghiari, polonezi, lipoveni, armeni, evrei și români ardeleni, fapt ce a condus la unele modificări demografice. Domnul Moldovei Grigore Ghica al III-lea a plătit cu capul în 1777 faptul că s-a opus cedării Bucovinei.

La 13 februarie 1848, înaintând un memorandum conducerii imperiale vieneze, o delegație a bucovinenilor cere mai multă autonomie și crearea unui ducat românesc, iar „împăratul austriac să poată purta și titlul de mare duce al românilor.”

¹ Paris, 25 februarie 2022, Raluca Prelipceanu, publicat în *Observatorul* din 3 august 2023. Raluca Prelipceanu a terminat studiile în domeniul Relații Economice Internaționale. A fost plecată pentru studii, 8 ani în Franța și un an în Italia. În Franța, a făcut masteratul în Economia dezvoltării și un doctorat pe Migrația românilor și efectele la nivelul familial și social, amândouă la Paris și Sorbona. A beneficiat de burse Erasmus, Schuman, Marie Curie și în cadrul celei din urmă a lucrat un an în Italia. A făcut parte din NEPSIS și s-a ocupat de cateheza copiilor în parohia ortodoxă din Limours. Îi deschidem larg porțile *Cetății Cavalerilor!*

În 1849, Bucovina primește statutul de autonomie în Imperiul Austriac, iar la titlurile imperiale ale împăratului Franz Josef se adăugă și acela de Mare Duce al Bucovinei. Totodată, este creată Dieta ducatului Bucovinei, care se întrunește pentru prima oară în 1861 sub președinția lui Euduxiu Hurmuzaki. Recensământul din 1910 a evidențiat 800.198 de persoane, din care: 38,88% ruteni, 34,38% români, 21,24% germani (inclusiv 12,86% evrei), 4,55% polonezi, 1,31% maghiari și alte etnii.

La 15/28 noiembrie 1918, Consiliul Național Român convoacă Congresul General al Bucovinei. Întrunit în Sala Sinodală a Palatului Mitropolitan din Cernăuți sub președinția lui Iancu Flondor acesta a votat în unanimitate unirea cu România.

La 23 august 1939 în urma pactului Ribbentrop Molotov s-a decis anexarea Basarabiei și Bucovinei de Nord de către puterea sovietică. Românii care au încercat să treacă granița au fost masacrați, în ciuda promisiunilor autorităților sovietice de ocupație, așa cum s-a întâmplat și în cazul masacrului de la Fântâna Albă de la 1 aprilie 1941. Gheorghe Hârsu, fratele străbunicului matern care fusese învățător în acele părți a primit la sine în satul Sibiciul de Jos, comuna Pătârlagele refugiați din Bucovina, căsătorindu-se ulterior cu una dintre persoanele refugiate. În urma destrămării URSS, teritoriile românești din Bucovina de Nord au rămas parte integrantă a Ucrainei.

În 2018, la 100 de ani de la unire, am călătorit prin mijlocirea «Asociației Credință și Creație. Acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga» la Cernăuți unde am putut vizita Universitatea din Cernăuți, sediul fostei mitropolii române din Bucovina, păstorită ultima dată de mitropolitul Visarion Puiu, refugiat ulterior în Franța și condamnat la moarte în contumacie de autoritatea sovietică. Cu acest prilej am întâlnit-o și pe doamna Alexandrina Cernov, profesor la Universitatea din Cernăuți, fondator al Societății pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu” din Cernăuți, membru corespondent al Academiei Române, o militantă neînfricată pentru drepturile minorității românești.

Totodată am putut vizita și casa părintească a domnului Constantin Flondor, vrednic urmaș al lui Iancu Flondor, artizanul unirii de la 1918, conduși fiind chiar de acesta.

Țin să precizez că am fost bursieră a Departamentului pentru românii de pretutindeni, în cadrul programului de burse Petre Țuțea în anul 2006/2007 în timpul tezei de doctorat pe care am realizat-o la Universitatea Paris I Sorbona despre migrația românilor.

Studiile pe care le-am întreprins cu aceste prilej mi-au permis să realizez amploarea fenomenului migraționist, dar și o estimare a numărului de români care locuiesc în afara granițelor țării, atât datorită fenomenului migrației recente, cât și în cadrul comunităților istorice românești.

De asemenea, în tradiția familiei, am absolvit și masterul Societate, artă, identități în Europa Centrală și de Est din cadrul facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș Bolyai.

În prezent sunt profesor la liceul Jean Baptiste de la Salle și profesor asociat la Universitatea Paris I Sorbona. România are obligația morală de a acorda ajutor etnicilor români care locuiesc în afara granițelor. Lansez așadar prin prezentul memoriu un apel autorităților, dar și organizațiilor civile de a acorda asistență populației provenită din comunitățile românești din Ucraina și nu numai.